

- Ob dobri paši čebele naberejo povprečno do 250 g dnevno.
- Ne smemo dopustiti, da se na cvetnem prahu pojavijo plesni, ki so lahko nevarne za človekovo zdravje.
- Cvetni prah po odstranitvi nečistoč globoko zamrzne-mo in s tem uničimo škodljive primesi v cvetnem prahu.

Sušenje cvetnega prahu

Cvetni prah osmukanec moramo v primeru sušenja čim bolj osušiti, in sicer:

- na mrežah v senčnem in suhem prostoru,
- v sušilnih omarah pri temperaturi največ 35 °C.

POZOR! Pri premočnem sušenju in visokih temperatu-rah se pore v zunanji ovojnici pelodnih zrn zaprejo in one-mogočijo prebavnim sokovom dostop v notranjost. Tudi beljakovine začno propadati pri temperaturi, višji od 40 °C.

Po mojem dosedanjem vedenju in raziskovanju po sve-tovni literaturi o cvetnem prahu je posušen cvetni prah

primeren le za farmacijo, ki pa ima take priprave, da po-sušenega zmelje in pripravi za našo uporabo. Po navedbah dr. Biličeve iz beograjskega kliničnega centra kavni mlin-ček ne zmelje cvetnega prahu do take mere, da bi ga naše telo lahko maksimalno prebavilo, zato uživajte predvsem svež cvetni prah.

Glede na moje osebne izkušnje ob uživanju cvetnega prahu in same pozitivne izkušnje strank, ki uživajo cvetni prah, bi moral biti svež cvetni prah na voljo pri vsakem čebeljarju. Če hočete storiti kaj dobrega za svoje boljše počutje, za svoje zdravje in za zdravje vaših najbližjih, načrtujte za naslednjo čebelarstvo sezono pridobivanje cvetnega prahu. Za začetek morda na dveh, treh panjih. Naložba v visoko podnico se obrestuje že po eni sezoni. 🍯

Vir:

Kapš, P. (2018): *Zdravnik svetuje*. Brdo pri Lukovici: Čebelarstvo zveza Slovenije.

Kolarič, I. (2011): *Ekonomska analiza čebeljih pridelkov*. Diplomsko delo. Maribor, Univerza v Mariboru, Fakulteta za kmetijstvo in biosistem-ske vede, dislocirana enota Rakičan.

Kako se je v zadnjem obdobju spremenil globalni trg z medom

Dr. Peter Kozmus

podpredsednik Apimondie

peter.kozmus@czs.si

Globalni trg z medom je zapleten in v zadnjem obdobju zelo nestabilen ter podvržen visokim stopnjam špekulacij. Cene medu se vztrajno znižujejo in čedalje bolj ogrožajo čebelarstvo, ne le v EU, ampak tudi drugod. K temu svoje prispevajo še velike razlike v letnih pridelavah, ki so predvsem odvisne od podnebnih razmer ter na drugi strani od vse večjega povpraševanja po medu. EU je na globalni ravni druga največja proizvajalka medu in hkrati tudi druga največja uvoznica. Zaradi tega je v globalni trg z medom zelo vpeta.

Pridelava medu v EU

Čebelarjenje je prisotno v vseh državah članicah. Skupno je v EU 650.000 čebelarjev, ki imajo 18 milijonov čebeljih družin. Z desetimi milijoni čebeljih družin čebelarijo čebelarji, ki se s tem preživljajo, druge imajo čebelarji, ki jim je čebelarjenje dodatna dejavnost. Države, ki proizvedejo

največ medu, so Romunija, Španija, Nemčija, Madžarska, Italija, Poljska, Francija in Grčija. Čebelarjenje je večinoma povezano s podeželjem, v zadnjem obdobju pa ima vse večji vpliv tudi na bolj urbana okolja. Države lahko glede proizvo-dnje medu razdelimo na tri skupine:

1. **Madžarska, Bolgarija in Romunija** izvažajo pridelan med v druge države EU.
2. **Nemčija in Belgija** uvažata med iz EU in drugod, ga pakirata in izvažata naprej.
3. **Španija, Portugalska, Poljska** izvažajo svoj med in med, ki ga uvažajo.

Kljub relativno velikemu številu čebelarjev in čebeljih dru-žin EU uvažata veliko medu. V letu 2018 je bila celotna proizvo-dnja medu v EU 283.000 ton in je predstavljala 60 % potreb, uvozili smo 188.000 ton medu. Uvoz medu se, zaradi zmanj-šane proizvodnje doma, povečuje. Razlog za to so predvsem slabe vremenske razmere. V letu 2019 so čebelarji v južnem in vzhodnem delu EU pridelali znatno manj medu kot obi-čajno. Ob tem je zanimivo in skrb vzbujajoče, **da se zmanj-šana pridelava medu ni odražala v višji odkupni ceni!** To po-meni, da zakon povpraševanja in ponudbe pri trgu medu ne deluje. V EU se je spremenil tudi čas glavnega odkupovanja medu, ki je sedaj dva do tri mesece kasneje po čebelarji se-zoni kot pred časom, kar večje čebelarje sili v nelikvidnost in k dodatnemu nižanju cen. Npr. v Španiji se je odkupna cena

Skladiščenje večjih količin medu pred končnim polnjenjem v kozarce

cvetličnega medu od julija 2017 vseskozi zniževala in marca 2019 dosegla vrednost 2,59 EUR/kg. V oktobru 2019 je cena medu pri madžarskih čebelarjih padla na 1,69 EUR/kg, v Romuniji na 1,47 EUR/kg in na Danskem na 2,0 EUR/kg.

Cena medu na globalnem trgu

Tudi cene medu v glavnih državah izvoznicah se vztrajno znižujejo. Od leta 2013 EU iz Kitajske letno uvozi 80.000 ton medu, pri čemer se cena giblje od 1,30 do 1,64 EUR/kg, v letu 2019 pa se je spustila na 1,24 EUR/kg. Od leta 2012 EU iz Ukrajine uvozi od 20.000 do 50.000 ton medu, pri čemer se cena giblje med 1,69 in 2,16 EUR/kg. Od leta 2013 je EU iz Mehike letno uvozila 22.000 ton medu, pri čemer je bila cena med 2,53 in 3,24 EUR/kg.

Problematika globalnega trga z medom

Konkurenčnost med izvozniki medu iz tretjih držav je postala vse hujša in posledično nevarna za evropske čebelarje, saj vpliva na nadaljnje zniževanje cen na trgu. To dolgoročno vodi k opuščanju profesionalnega čebelarstva v EU, saj uvoženim nizkocenovnim medom med iz EU ne more konkurirati. Povprečni stroški pridelave medu v EU so 3,90 EUR/kg in so višji od cene nizkocenovnega uvoženega medu. Dodatno težavo evropskemu trgu z medom predstavlja dejstvo, da med potuje od čebelarjev preko več posrednikov, preden pride na trgovinske police. Poleg tega glavnina čebelarjev med prodaja kupcem na debelo, pri čemer pogosto nimajo izbire in s tem nimajo pogajalske moči za doseg višje cene.

Glavni razlogi za trenutno stanje:

1. Nelojalna konkurenca

Od leta 2013 je EU iz Kitajske uvozila letno približno 80.000 ton medu. Poleg tega je Kitajska tudi največji uvoznik medu, saj uvozi 50 % medu na globalnem trgu. Cena medu na kitajskem trgu (na drobno) je od 9 do 36 EUR/kg, medtem ko je cena uvoženega kitajskega medu na trgu EU med 0,90 EUR/kg in 2,71 EUR/kg. **Razlika v ceni se lahko razloži le na način, da je v tem medu velika količina sladkornega sirupa, katerega cena je med 0,45 in 0,54 EUR/kg.** Strokovnjaki ocenjujejo, da je na splošno v kitajskem medu na trgu EU 70 % sirupa in 30 % medu. Zanimivo je dejstvo,

Na svetovnem trgu je vse več nizkocenovnega medu, ki ni le pridelek čebel.

da mešanice, ki se prodajajo na trgu po ceni 0,99 EUR/kg (zelo razredčen med s sladkornim sirupom), z uporabo uradne laboratorijske metode pogosto niso zaznane kot ponaredek. Z natančnejšimi laboratorijskimi analizami je mnogokrat nemogoče določiti tudi mešanice, ki se na globalnem trgu pojavljajo s cenami nad 2,17 EUR/kg, kar nakazuje na težavnost ločevanja mešanice od pristnega medu. K temu je treba dodati, da je kitajska definicija medu drugačna od definicije medu v EU. V zakonodaji EU je zapisano, da je med proizvod čebel, pri čemer človek ne sme posegati vanj, pri kitajski definiciji pa je zapisano, da dehidracijo medu lahko opravi čebelar. S tem pospeši proces pridelave medu in poveča količino pridelanega medu na panj, kar prispeva k nižjim stroškom pridelave. Ocenjeno je, da večina medu, pridelanega na Kitajskem, ustreza kitajski definiciji in standardom.

2. Evropska zakonodaja s področja označevanja medu

Evropska zakonodaja s področja označevanja medu je pomanjkljiva. Za med, ki izhaja iz več kot ene države EU ali države izven EU, je obvezno označiti le: **»mešanica medu iz držav EU«, »mešanica medu iz držav, ki niso članice EU« ali »mešanica medu iz držav članic EU in držav, ki niso članice EU«.** Nekatere države, kot so Italija, Ciper, Grčija, Španija, Malta, Francija, Hrvaška in Portugalska, so sprejele zakonodajo, da mora biti med, ki se pakira v njihovih državah, označen s točnimi podatki o državah proizvajalkah medu, iz katerih izhaja med oz. mešanica medu, in s tem so določen del te težave rešili. Korak v pravo smer je bila nedavna podpora pobudi ČZS na Svetu kmetijskih ministrov držav EU, da se zakonodaja na tem področju dopolni oz. spremeni in s tem omogoči potrošnikom, da bodo natančno vedeli, od kje med izvira.

3. Podnebne spremembe

Velik vpliv na čebelarstvo imajo tudi podnebne spremembe. Te imajo neposredni vpliv na proizvodnjo medu, saj spremembe v temperaturi vplivajo na medenje rastlin in posledično na zmanjšanje ter večjo nepredvidljivost paš. Akacija (v Italiji in na Madžarskem) ter sivka (Francija) sta v preteklosti nudili dokaj konstantni paši. V zadnjem obdobju se je pridelava tega medu zelo zmanjšala. Sivkov med na samo 2 kg/panj, akacijevega medu pa v nekaterih delih severne Italije sploh niso pridelali. Poleg tega je v mnogih

državah poraba medu manjša, če je vreme toplejše. Z višjimi temperaturami, v daljšem časovnem obdobju, se čas prodaje in uporabe medu med potrošniki zmanjšuje.

Zaključek

Nepredvidljive razmere in predvsem nadaljnje znižanje odkupnih cen medu čebelarstvo EU vodijo v nepredvidljivo smer. Če se stanje na trgu ne bo izboljšala, bo čebelarstva v EU manj. Čebelarji z dejavnostjo ne bodo mogli nadaljevati, kar bo imelo vpliv na dohodek ljudi na podeželju, samooskrbo EU z medom in na opravevalski servis, biološko raznolikost in celoten ekosistem. Posledično bomo imeli na trgovskih policah še več cenenegega medu, ki potrošnikom ne daje tistega, kar od njega pričakujejo. Pred nami so torej številni izzivi, ki se jih moramo lotiti povezano, sistematično in ob poznavanju vseh nevarnosti. V nasprotnem primeru bomo čebelarstvo težko ohranili na stopnji, na kateri je danes. ●

Foto: Arhiv ČZS

Slovenski med z geografsko označbo nudi potrošnikom sledljivost medu do čebelarja in zagotavlja kakovost proizvoda.

Viri:

Nacionalni čebelarji programi Češke, Irske, Nizozemske, Anglije za obdobje 2020–2022.

Letna poročila o čebelarskih programih Češke, Irske, Nizozemske, Anglije za obdobje 2010–2019

Evropska komisija: Predstavitev trga z medom, 17. 4. 2019: https://ec.europa.eu/.../market-presentation-honey_en.pdf

Na Svetu za kmetijstvo in ribištvo v Bruslju o označevanju medu

Povzel in priredil Marko Borko

Na prvem letošnjem zasedanju Sveta EU za kmetijstvo in ribištvo, ki se ga je 27. januarja v Bruslju udeležil državni sekretar MKGP-ja dr. Jože Podgoršek, je Slovenija skupaj s Portugalsko in s podporo enako mislečih držav pozvala Evropsko komisijo k vzpostavitvi jasnejšega označevanja porekla mešanice medu oz. k spremembi evropske Direktive o medu 2001/110/ES.

Smernica po mnenju Slovenije potrošnikom trenutno ne zagotavlja zanesljivih informacij o izvoru medu. Direktiva pridelovalcem in proizvajalcem medu med drugim nalaga obveznost označevanja države izvora medu. Kadar je mešanica medu po poreklu iz več kot ene države članice ali tretje države, se proizvod lahko označi kot »mešanica medu iz držav EU«, »mešanica medu iz držav, ki niso članice EU« ali »mešanica medu iz držav članic EU in držav, ki niso članice EU«. Ker tovrstno označevanje mešanic medu potrošnikom ne zagotavlja izčrpnih in nedvoumnih informacij o izvoru medu, je MKGP na pobudo ČZS začelo dejavnosti za spremembo direktive o medu.

Po besedah dr. Podgorška bo »sprememba direktive pripomogla tudi k preprečevanju razlikovanja med potrošniki glede kakovosti informacije o hrani, do katere imajo dostop, pogojuje pa jo cena proizvoda. Potrošnik, ki se odloči za nakup cenejšega medu, ni manj vreden in je upravičen do enako kakovostne informacije o poreklu kot tisti, ki lahko kupi dražji oziroma konkretnije označen med.« Označevanje porekla mešanic medu je pomembna tema za države članice, ki so najpomembnejše in največje pridelovalke medu v EU. Pobuda je prejela močno podporo v Svetu EU. Pisno jo je predhodno podprlo 16 držav članic (Bolgarija, Češka, Ciper, Estonija, Francija, Grčija, Italija, Latvija, Litva, Madžarska, Poljska, Portugalska, Romunija, Slovaška, Slovenija in Španija). Na zasedanju sveta pa so tudi Avstrija, Danska, Luksemburg, Malta, Nemčija in Švedska izrazili naklonjenost reviziji pravil za označevanje porekla mešanic medu. Komisar za kmetijstvo Janusz Wojciechowski je napovedal proučitev oziroma naslovitev te tematike v okviru Strategije »Od vil do vilic«.

Široka podpora slovenski pobudi daje upanje, da bomo na dolgi poti do spremembe direktive dosegli cilj končanja zavajanja evropskih potrošnikov. ●

Vir:

www.gov.si/novice.